Цана асобнага нумару 20 гр.

Pierasyłka apłačana ryčałtam.

№ 2 (195) Вільня, Нядзеля 20 Красавіка 1930 г. Год (VI)

Сялянская Ніва

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу — палітычная, грамадзкая, літэратур. і гаспадарчая газэта

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1 (Wilno, Ludwisarska 1)
Рэдакцыя адчынена ад 11 да 1 гадз. дня.
ВЫХОДЗІЦЬ ДВА РАЗЫ Ў МЕСЯЦ
Падпіска каштуе на год 4 зл., на паўгода — 2 зл., на 3 месяцы — 1 зл. 20 гр.

ЦАНА АБВЕСТАК: на 1-шай старонцы 60 гр., 2 і 3—50 гр., на 4-ай—40 грш. — за радок дробнага друку ў адной шпальце.

УСІХ нашых падпішчыкаў, чытачоў і наагул усіх беларусаў вітаем з ВЯЛІКАДНЕМ!

Значэньне бюджэту.

У гэтым годзе Беларускі Пасольскі Клюб правёў у бюджэце пяцьсот тысяч залатовак на беларускую асьвету. Я сказаў — правёў Беларускі Пасольскі Клюб, але-ж гэта выглядае троха іначай. Беларускі Пасольскі Клюб лічыў ўсяго толькі чатыры чалавекі; як лічбовая сіла ў Сойме — дужа малая. Дык роля Беларускага Пасольскага Клюбу выявілася ў тым, што ён паставіў прапазыцыю, бараніў яе, як у камісіі, так і на пленуме Сойму, а ў канцы-канцоў дабіўся таго, што яго прапазыцыі былі прыняты і Соймам і Сэнатам. Сёньня гэта ўжо закон, і беларусы маюць пяцьсоттысячны бюджэт.

Абгаворым яго палітычнае значэньне:

Калі ўсе польскія урады да мая 1926 г. былі прасякнуты ідэалёгія эндэкаў, якія ў сваім дзікім шавінізьме і імпэрыялізьме, ня толькі што не хацелі ісьці на ніякія рэформы ў кірунку палепшаньня долі беларускага народу, але адмаўлялі нам нават самага істнаваньня як народу, не прызнаючы нават мовы, кажучы, што гэта „jakaś gwara", праз увесь час ішла вялікая барацьба між беларусамі як такімі з адваго, — а эндэцкім шавінізмам з другога боку.

Барацьба была няроўная. Беларусы прайшлі цяжкі і цярністы шлях, пакідаючы на гэтым шляху барацьбы вялікія ахвяры. А рэзультат гэтай барацьбы такі, што сёньня ўжо ніхто не гавора, што няма беларусаў.

Гэта некалькі слоў аб эндэцыі, якая трымала ўладу да мая 1926 году.

У той самы час была ў Польшчы другая вялікая група вайсковых, якія ўжо не пярэчылі факту істнаваньня беларусаў, наадварот, казалі, што беларусы ёсьць. Нават кінулі ў 1919 годзе дужа прыгожы лёзунг: „вольны з вольнымі, роўны з роўнымі", але пры гутарках з беларусамі адзначалі, што яны нічога ня могуць зрабіць, бо ўлада ня ў іх руках, але калі дойдуць да ўлады, дык яны, а ня хто іншы, вырашаць пытаньне аб г. зв. нацыянальных меншасьцях.

Прыходзіць май 1926 г. і гэтая вайсковая група даходзіць да ўлады. Шмат-хто з беларусаў думаў, што некаторыя „вэксалі", якіх з 1918 да 1926 году было „выдана" вельмі многа гэтай групай, будуць аплачаны. Тым часам аказалася нешта іншае.

Калі пасьля майскага перавароту група вайсковых пачала фармаваць урад, дык запрасіла да сябе кансэрватыстых, ці г. зв. „kresowych żubrów", і калі адныя ішлі з лёзунгамі, і толькі з лёзунгамі, „рэформаў", дык другія ішлі з лёзунгам „успакаеньня". І як мы бачым, на працягу чатырох гадоў праводзіцца „успакаеньне", а „рэформаў", пакуль-што няма. Гэта фактычны стан рэчаў пасьля майскага перавароту.

Сёлета праведзены асьветны бюджэт уважаем за шаг вачерад; боязна, каб урад не зрабіў два шагі назад!

Усюды з вырашэньнем такіх спраў, як справы нацыянальных меншасьцяў, пэўныя дагаворы з іншымі дзяржавамі і г.д. выступае з ініцыятывай урад, а ў Польшчы зрабілася наадварот. Сойм даў наказ ураду прадставіць магчымасьць беларусам хоць запачаткаваць сваё школьніцтва.

Гэты бюджет не здаваляе нашых школьных патрэб: ён так малы, што ня многа з ім зробіш! Але добра хоць тое, што беларускае школьнае пытаньне перастане вырашацца у „wydziałach bezpieczeństwa", што сапраўды было больш, як анармальна.

Як урад выканае наказ Сойму; пажывём — пабачым?!

Незалежнік.

АДОЗВА
БЕЛАРУСКАГА ПАСОЛЬСКАГА КЛЮБУ.

БЕЛАРУСЫ!

Дня 24 лютага с. г. Найвышэйшы Суд у Варшаве скасаваў у Лідзкім вокрузе выбары ў Сойм, якія былі праведзены ў 1928 г. з надужыцьцямі.

Галоўны выбарны камісар, паноўныя выбары ў Сойм у Лідзкім вокрузе вызначыў на дзень 25 траўня (мая) с. г.

Беларускі сьпісак № 18, які ў 1928 г. быў незаконна скасаваны, Найвышэйшы Суд прызнаў правільным і вярнуў яму правы.

Беларускі сьпісак Блёку Нацыянальных Меншасьцяў № 18 цяпер важны і будзе выстаўлены у Лідзкім выбарным вокрузе.

Дня 14 красавіка с. г. Найвышэйшы Суд скасаваў выбары ў Сойм і ў Сьвянцянскім вокрузе, касуючы гэтым самым мандаты трох беларускіх паслоў, якія ў 1928 г. прайшлі ў Сойм па беларускім сьпіску Блёку Нацыянальных Меншасьцяў № 18.

З прычыны гэтай у польскім парляманце асталося толькі трох беларускіх прадстаўнікоў: адзін пасол і двух сэнатараў.

Беларускі-ж народ пад Польшчай павінен мець сваіх прадстаўнікоў у Польскім парляманце: Сойме і Сэнаце дзеля абароны сваіх інтэрэсаў, як нацыянальных, так сацыяльных і рэлігійных, а так-жа і дзеля таго, каб даваць знаць усяму сьвету, што Беларускі народ жыве і дамагаецца сваіх, належных яму правоў.

Дзеля гэтага ўсе беларусы павінны ісьці на паўторныя выбары, у першую чаргу ў Лідзкім выбарным вокрузе, якія як вышэй сказана адбудуцца 25 траўня (мая) с. г.

На гэтыя выбары ідуць так-жа і ўсе польскія партыі: Вызваленьне, ППС., Страніцтва Хлопскае, Б.Б. і іншыя. Гэтыя польскія партыі маюць з усей Польшчы многа сваіх паслоў, якія, пэўне-ж маючы грошы будуць раз'яжджаць па правінцыі Лідзкага выбарнага вокругу і намаўляць нашых людзей, каб галасавалі за іхнія сьпіскі.

Беларускі Пасольскі Клюб, які цяпер мае, як вышэй сказана толькі аднаго пасла і двух сэнатараў, ня зможа раз'ясьніць у кожным мейсцы справу выбараў, а такжа, ня маючы матэрыяльных сродкаў, ня зможа выслаць сваіх інструктараў.

Дзеля гэтага заклікаем усе дзейныя беларускія адзінкі ў Лідзкім, Ашмянскім, Валожынскім, Вялейскім і Шчучынскім паветах раз'ясьняць у сваіх ваколіцах сялянам аб патрэбе галасаваньня на свой сьпісак № 18.

Усе неабходныя друкі: агітацыйная літэратура, раз'ясьненьне правоў агітацыі і нумаркі выпісвайце з Беларускага Цэнтральнага Выбарчага Камітэту па адрасу: **Wilnia, Ludwisarskaja wul. 1—19.**

Беларусы Лідзкага выбарчаго вокругу, паветаў: Вялейскага, Маладечынскага, Ашмянскага, Лідзкага і Шчучынскага ў дзень 25 траўня (мая) с. г. павінны ўсе, як адзін, мужчыны і жанчыны ісьці ў свае выбарчыя абводы на галасаваньне і галасаваць за Беларускі сьпісак Блёк Нацыянальных Меншасьцяў № 18.

Прэзыдыум Беларускага Пасольскага Клюбу.

Кароткія вестkі.

— У Латвіі адбыліся перавыбары прэзыдэнта. Заместа Г. Зэмгальса, на прэзыдэнта выбраны А. Квесіс.

— У Нямеччыне ўрад сац. дэмакрата Мюльлера падаўся ў адстаўку. Новы урад утварыўся пад старшынством Брюнінга з буржуазнай партыі, г. зв. цэнтру.

— У сьвеце яшчэ ўсё адбываюцца пратэсты проці савецкіх парадкаў у Расеі. Па сьвятынях яшчэ ўсё моляцца аб ўратаваньні Расеі ад бальшавікоў.

— Умерла швэцкая каралева Вікторыя і абіссінская імпэратрыца Юдзіф.

— У ледавітым акіяне каля Мурманска злоўлены кіт, які мая 21 мэтр даўжыні і важыць 2 тысячы пудоў.

— У Францыі за 1929 год нарадзілася 12,564 чалавекі больш як умерло. У 1928 г. на 70 тысяч сьмяротнасьць перавысіла нарадзіны.

— Умёр сэрбскі праваслаўны патрыярх Дымітры, на яго места выбраны патрыярхам архіепіскап Варнава.

— На ўсім сьвеце ідуць падгатоўкі да сьвята 1-га мая. З другога боку паліцыя, чакаючы ўсякіх здарэньняў, гатовіцца так-жа.

— У Польшчы — 296 тысяч безработных.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Прысылайце падпіску на «Сялянскую Ніву».

З дзейнасьці Беларускага Інстытуту Гаспадаркі. і Культуры.

Гадавы сход Рады Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Дня 6 красавіка с. г. адбыўся гадавы сход Рады Бел. Інст. Гаспад. і Культуры з наступным парадкам дня: 1, Справаздачы Цэнтральнага Ураду з дзейнасьці за мінулы год і Рэвізыйнай Камісіі. 2, Перавыбары Цэнтральнага Ураду і Рэвізыйнай Камісіі. 3, Плян далейшай працы.

На старшыню сходу пакліканы сэн. Багдановіч, на заседацеляў: кс. В. Гадлеўскі і пас. Стэповіч, на сэкрэтара С. Сьвістун.

1. З справаздачы Старшыні Цэнтр. Ураду кс. В. Гадлеўскага вілаць, што Бел. Інст. Гасп. і Культуры мае ў Зах. Беларусі 69 гурткоў. Гурткі Бел. Інст. Гасп. і Культ. у мінулым годзе зладзілі на тэрыторыі Зах. Беларусі 40 беларускіх спэктакляў-прадстаўленьняў з канцэртнымі выступленьнямі беларускіх хораў. Сябры Цэнтр. Ураду прачыталі на вёсцы 8 навукова-папулярных лекцыяў. Адкрыты ў працягу мінулага году пры гуртках Інстытуту 3 бібліятэкі-чытальні і 3 бібліятэкі-чытальні папоўнены. Агулам бібліятэк-чытальняў на вёсцы Бел. Інст. Гасп. і Культ. налічвае 36. Апрача бібл.-чыт. на вёсцы, Б. І. Г. і К. мае цэнтральную бібліятэку ў Вільні, якая ў мінулым годзе папоўнена і налічвае 427 экз. кніжак. Пры цэнтр. бібл. у Вільні у мінулым годзе адкрыта публічная чытальня. Бел. Інст. Гасп. і Культ. утрымлівае 2 прыватныя пачатковыя беларускія школы; у Шаўлянах і Рудаўцы. Цэнтр. Урад Інстытуту адбыў у працягу мінулага году 24 паседжаньні. Наладзіў сьвяткаваньні: 3-х угодкаў сьмерці К. Сваяка і 400-лецьце выданьня Літоўскага Статуту. Праведзены пратэст супроць неадпаведнага і шкоднага для беларусаў „Лемантара" Л-Маеўскага, выданага польскім дзяржаўным выдавецтвам.

З справаздачы Рэвізыйнай Камісіі выявілася, што сябры Цэнтр. Ураду Бел. Інст. Гасп. і Культ. і агулам Цэнтр. Урад выконываў свае абавязкі сумленна і споўніў свае заданьне паводле магчымасьці здавальняюча.

Рада Бел. Інст. Гасп. і Культ. справаздачу стар. Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі прыняла да ведама.

2. Пасьля прыняцьця справаздачаў: старшыні Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі, Рада Бел. Інст. Гасп. і Культ. прыступіла да перавыбараў Цэнтр. Ураду.

На старшыню выбраны кс. В. Гадлеўскі, у склад Цэнтр. Ураду: кс. А. Станкевіч, сэн. В. Багдановіч, пас. Ф. Ярэміч, А. Стэповіч, студ. М. Пецюкевіч і рэд. С. Сьвістун. У Рэвізыйную Камісію: сэн. Б. Рагуля, студ. Т. Куніцкі, рэд. Я. Пазьняк і коопэр. Э. Будзька.

3. Па заканчэньні выбараў Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі, Рада Інстытуту, намячаючы плян далейшай працы Бел. Інст. Г. і Культ. выразіла пажаданьне імкнуцца да пашырэньня кооперацыі; паводле магчымасьці прыступіць да выдаваньня гаспадарча-навуковай часопісі і дамагацца рэалізацыі асыгнаваных крэдытаў у польскім дзяржаўным буджэце на беларускія вуч. курсы, вуч. сэмінарыю і выдавецтва.

Паседжаньне абноўленага Цэнтр. Ураду Бел. Інстытуту Гасп. і Культуры. Дня 7 г. м. адбылося паседжаньне абноўленага Цэнтр. Ураду Бел. Інст. Гасп. і Культ. На паседжаньні гэтым абноўлены ўрад утварыўся ў наступным складзе: Старшыня кс. В. Гадлеўскі (выбраны на гэнае становішча Радай) віцэстаршыні: сэн. В. Багдановіч і пас. А. Стэповіч, скарбнік кс. А. Станкевіч, сэкрэтар рэд. С. Сьвістун, сябры ўраду: пас. Ф. Ярэміч і студ. М. Пецюкевіч.

У 30-я ўгодкі сьмерці Фр. Багушэвіча, якія прыпадаюць сёлета, Урад Бел. Інст. Гасп. і Культ. пастанавіў наладзіць набажэнства па сьв. памяці Фр. Багушэвічу і ўрачыстую акадэмію. Набажэнства мае адбыцца летам ў Жупранах, дзе магіла песьняра. Акадэмія мае быць наладжана ў восень. Пастаноўлена так-жа ў гэтым годзе выдаць нанова ўсе творы Фр. Багушэвіча.

Панаўленьне дамаганьня канцэсіі на бел. вуч. сэмінарыю. Дзеля таго, што распачатыя ў 1927 г. дамаганьні праз Бел. Інстытут. Гасп. і Культ. канцэсіі на беларускую вучыцельскую сэмінарыю да гэтай пары ня зьдзейсьнены, Цэнтр. Урад на сваім паседжаньні пастанавіў гэтыя дамаганьні ўзнавіць і выслаў 8 г. м. дэлегацыю да віленскага школьнага Куратара ў асобах: старш. ураду кс. В. Гадлеўскага і сябры ўраду пас. Ф. Ярэміча.

Вокам па сьвеце.

II.

У папярэднім нашым аглядзе ўжо спаміналася аб тым, што ў Індыі, якая знаходзіцца пад англійскім панаваньнем, распачалася барацьба, якою кіруе шырока ведамы індускі дзеяч Гандзі. Вось-жа гэтым разам прыходзіцца адзначыць, што барацьба індусаў з англійцамі цягнецца далей, прыняўшы вялікі размах. Аднак-жа гэтая барацьба не дае пажаданых вынікаў і магчыма, што калі няскончыцца зусім, дык і не зможа выгнаць англійцаў з Індыі. Гэта так прадстаўляецца калі пад аб'ект агляду браць сучасны характар барацьбы, які выяўляецца ў бойкаце, а не ў бойцы з англійцамі.

Каб больш выразна характарызаваць спосаб індускага змаганьня з англійцамі, трэба даць гэтакі вось прыклад:

Англійская ўлада ў Індыі ўвяла манаполь на соль. Гэта знача, што здабываць і прадаваць соль мае права толькі дзяржава—казна. А здабываецца соль на марскім беразе. І вось, манаполь солі дае вялікую карысьць англійцам, дык каб пазбавіць такой карысьці, Гандзі павёў агітацыю за тое, каб людзі, наперакор, англійскай забароне, пачалі самыя здабываць соль. Сам Гандзі сабраў некалькі тысяч індусаў і ўвесь натоўп пашоў па соль на бераг мора. Дык і ня дзіва, што здавалася, што англійскія ўлады арыштуюць Гандзі за нарушэньне закону. Ажно сталася зусім іначай! Англійцы не перашкаджалі індусам зьбіраць соль... Індусы солі набралі, але-ж яна ня добрая—нячыстая, бо здабыча яе адбылася без прыладаў, якія ўдасканальваюць спосаб здабыцьця солі і павышаюць гатунак. Гэта адно. А па-другое, калі-б нават індусы і ўпарадкавалі-б здабычу солі, дык усёроўна з гэтага нічога ня вышло-б, бо тая колькасьць людзей, якая сама для сябе набярэ солі, не адаб'ецца шкодна для англійцаў. Для таго, каб перашкодзіць англійцам у саляных карысьцях, дык трэба, здабыць солі толькі, колькі трэба для ўсяго шмат—мільённага жыхарства Індыі. Дый трэба ня толькі здабыць соль, але-ж і разьвязьці яе па ўсяму шырокаму індыйскаму абшару, чаго індусы зрабіць ня могуць, бо ня маюць перавозачных прыладаў, а адбіраць ад англійцаў чыгунку, яны ня праектуюць.

Вось чаму, бяручы ўсё гэта пад увагу, на першы пагляд, уся акцыя Гандзі, прадстаўляецца нікчэмнаю, проста як-бю дзіцячая забаўка. Відаць, што і англійская ўлада прадстаўляе сабе гэта таксама. Але-ж з усяго гэтага можа паўстаць і паважнейшае здарэньне, бо разам з салянною акцыяй ідзе акцыя і іншага характару: паўстаюць забастоўкі і увесь рух набірае рэвалюцыйнай ахварбоукі. Мэта ўсяго гэтага руху—незалежнасьць для Індыі, індыйскі народ хоча скінуць англійскую ўладу, ды стаць поўным гаспадаром на сваей зямлі.

Загаварыўшы аб незалежніцкім руху у індусаў, трэба адзначыць, што гэтакі рух выяўляецца ўва ўсіх паднявольных народаў. А як прыклад гэтаму хочацца сказаць некалькі слоў аб аднэй, вельмі характэрнай, праяве.

Індыя, якая знаходзіцца пад англійскім панаваньнем абыймае сабою паўвыспу Індастан, значную частку Азіі між індыйскім акіянам, Кітаем, Туркестанам і Афганістанам, ды бадай-што палову паўвыспы Індакітаю. Другую-ж частку Індакітаю занімае Францыя.

Індакітай, які знаходзіцца пад Францыяй, ня ёсьць адналіты: ён зьяўляецца разнародны і мае ўсяго 20 мільёнаў насельніцтва, якое некалі, як было незалежным, дзялілася за некалькі дзяржаў: так, напрыклад, Анам, Тонкін, Камбоджа і г. д. Але-ж цяпер прадстаўляе францускую калёнію, больш ведамую пад назовам Анаму.

Аканчальна Французы заваявалі Анам 50 гадоў таму назад, калі яны аружнаю сілаю падпарадкавалі сабе анаміцкае каралеўства Камбодж.

Захапіўшы ўвесь Індакітай, французы пачалі заводзіць свае парадкі: пачалі забіраць сабе ўсё што лепшае. Сталі калянізаваць анаміцкую зямлю, завялі сваю адміністрацыю і г. д. Ня гледзячы на тое, што плошча Індакітаю ў тры разы большая за самую Францыю, а жыхарства толькі 20 мільёнаў, што сьведчыць аб тым, што зямельнага голаду там быць не павінна, анаміты пад Францыяй жывуць вельмі бедна. Гэта сталася таму, што Французы ўладаюць лепшаю зямлёю, а анамітам пакінулі горшую. Акрамя гэтага анаміты, разумеіцца, падаткі французам плацяць, але-ж так сталася, што палітычных правоў ня маюць, бо—на дзяржаўную службу не прымаюцца. Нават мала-адукаваны француз мае сабе казённую пасаду, а анаміт з вышэйшай асьветай бадзяецца бяз нічога. І вось калі з часам, гэтых высокаасьвечаных анамітаў стала прыбываць, дык пачалося будзіцца ў масах народу імкненьне да вызваленьня. Дык і здарыліся там такія выпадкі, як аружныя напады на францускія вайсковыя атрады. У адным мейсцы французам удалося адбіць дзьве атакі, але ж у другім — анаміты забілі пяць францускіх афіцараў, 8 сержантаў і многа жаўнераў. У шмат-якіх месцах Індакітаю распачаўся рэвалюцыйны рух. Французы пачалі арыштоўваць анамітаў ды... судзіць на сьмерць.

Аднак-жа гэта няшмат памагло, бо атрымаўшы моцны ўдар, французы загаварылі аб направе крыўдаў. Праектуецца прыём анамітаў на казённыя пасады, ды... асыгнавана 5 мільярдаў франкаў на земляробскую дапамогу.

Трэба думаць, што гэтакім падарункам французы не здаволяць анамітаў, бо рэвалюцыйны рух у Індакітаі, як даецца заўважыць па тых праявах, якія ўсплылі да гэтага часу, зьяўляецца ня толькі вызвольным з эканамічнага вызыску, але-ж і нацыянальна-незалежніцкім. Хіба-ж ведама, што толькі дзяржаўная незалежнасьць анамітаў, дасьць ім і гаспадарчае вызваленьне і направу быту.

Зыркі.

Аб выбарах у Лідзкім вокрузе.

Два гады таму назад, калі адбываліся выбары ў Сойм, тагочасная выбарчая камісія сьпісак Блёку Нацыянальных Меншасьцяў № 18 палічыла за няважны, а праз гэта — беларусы Лідзкага, Ашмянскага, Шчучынскага, Вялейскага, Валожынскага і Маладэчанскага паветаў не маглі выбраць і паслаць у польскі Сойм прадстаўнікоў для абароны сваіх правоў. Заместа беларусаў ад названых паветаў прайшлі такія людзі, каторыя ня бралі пад увагу нацыянальныя правы беларускага народу, а стоячы пры боку ураду, або іншых небеларускіх колаў выконвалі жаданьні іх дзейнікаў, на шкоду нашаму народу.

У папярэднім нумары нашай газэты, мы падрабязна абгаварылі справу новых спробаў вайсковага асадніцтва і каляніцыі беларускіх зямель. Хіба кожны ведае, якую вялізарную шкоду і крыўду прыносіць сялянству асадніцтва і хіба-ж так-жа добра ведама, хто і як гэта робіць!

У спомненай нашай газэце мы зьвярнулі ўвагу грамадзян на тыя дзейнікі, каторыя надзяляюць асадніцтвам і калянізуюць беларускія землі. Там пэўна-ж далося заўважыць, што праекты аб асадніцтве падае міністар, а узаконвае іх Сойм?! Сойм можа міністэрскія праекты прыняць, а можа і адкінуць, але-ж трэба, каб гэтага нехта дамагаўся. Ясна, што ўсе польскія партыі падтрымоўваюць асадніцтва, а проці асадніцтва, як шкоднага для беларускага краю, выступаюць беларускія паслы тыя, каторыя прайшлі ў Сойм па сьпіску № 18, Блёку Нацыянальных Меншасьцяў. Робяць яны гэта дзеля таго, бо іх мэтаю зьяўляецца абарона Краю ад калянізацыйнай навалы.

Грунтуючыся на такіх вывадах, маючы на ўвазе выбары ў Лідзкім вокрузе, якія адбудуцца 25 траўня (мая) г. году, мы **заклікаем насельніцтва Лідзкага, Шчучынскага, Валожынскага, Ашмянскага, Вялейскага і Маладэчанскага паветаў галасаваць за сьпісак № 18.**

Як адбывалася сёлета сьвята Незалежнасьці.

Агульнае ўражаньне.

Сьвята Незалежнасьці, якое мы беларусы з году-ў-год сьвяткуем 25 сакавіка, перадусім сьведчыць аб тым, што ёсьць людзі, для якіх думка аб незалежнасьці зьяўляецца ідэалам іх жыцьця, дзейнасьці і працы. Акрамя таго сьвяткаваньне зьяўляецца, як-бы аглядам сіл, носячых ідэал дзяржаўнай незалежнасьці, як мэту беларускага народу. Пры гэтым выяўляюцца адносіны да нас беларусаў з боку іншых народаў і дзейнікаў. Вось чаму, калі пяройдзем да сёлетняга сьвяткаваньня, дык мусім сьцьвердзіць, што сярод народаў населяючых наш Край і ў нашых суседзяў, мы маем шмат і шчырых прыяцеляў. У гэтай рубрыцы мы відзім украінцаў, літвіноў, жыдоў, расейцаў... Вось гэта агульныя вывады з таго ўражаньня, якое асталося ад сьвяткаваньня.

Аб'яднаўчы дзейнік.

Галоўны дзейнік, які ладзіў сьвяткаваньне Незалежнасьці і які аб'ядняў каля сябе шырокія колы беларускага грамадзянства, ёсьць — Беларускі Нацыянальны Камітэт. Гэта ўстанова злучае ў сабе ўсе незалежніцкія нацыянальныя беларускія дзейнікі і, як паказала сьвяткаваньне, злучае ў сабе ня толькі тых, хто афіцыяльна належыць да яе, але-ж зьяўляецца аўтарытэтам і для таго, хто у склад камітэту ня ўходзіць.

Парадак сьвяткаваньня.

У 10-ай гадзіне раніцай адбылося набажэнства ў касьцеле сьв. Мікалая, у 11-ай гадз. набажэнства ў Пятніцкай, а ў 12-ай гадз. набажэнства ў Мікалаеўскай царкве. У 6-ай гадз. вечарам адбылася ўрачыстая акадэмія.

У касьцеле.

Урачыстую Імшу у касьцеле сьв. Мікалая адправіў кс. А. Станкевіч з асыстай двох ксяндзоў беларусаў. Пасьля Імшы, сказаў датасаванае да ўрачыстасьці, казаньне кс. Рэшэць. Прысутных было шмат, сярод каторых можна было заўважыць людзей розных палітычных паглядаў. Былі прадстаўнікі іншых народаў, між іншым пяць украінскіх паслоў.

У цэрквах.

У Пятніцкай царкве урачыстае набажэнства адправіў сьвяшчэньнік Коўш, а ў Мікалаеўскай царкве — сьв. Кушнёў. Былі сказаны адпаведныя прамовы ўспомненымі сьвяшчэньнікамі.

На акадэміі.

Пераходзячы да апісаньня акадэміі, хочацца адзначыць адну прыкрую зьяву: беларусы ў Вільні ня маюць яшчэ уласнай кватэры, дзе-б можна было ладзіць акадэміі і наагул, усялякія публічныя зборкі. Дык дзеля гэтага, сёлета акадэмія адбылася ў нанятым памешканьні Купецкага Клюбу.

Распачалася акадэмія уступным словам старшыні Беларускага Нацыянальнага Камітэту сэн. Багдановіча.

Пасьля чаго кс. Гадлеўскі прачытаў рэфэрат, прадстаўляўшы разьвіцьцё беларускай нацыянальнай думкі, адзначаўшы галаўнейшыя яе пэрыяды і этапы, як аўтаномія, фэдэрацыя, незалежнасьць de-jure і той этап, які зьяўленца яшчэ толькі мэтай — незалежнасьць de-fakto.

Пасьля гэтага рэфэрату, распачаліся прывітаньні. Ад украінцаў гаварылі пас., старшыня Соймавага Клюбу, Дм. Лявіцкі і студэнт, старшыня Студэнскага Саюзу, Сагайко; ад літвіноў гаварыў старшыня Літоўскага Нацыянальнага Камітэту Сташыс і студэнт Юкневічус; ад жыдоў — др. Я. Выгодзкі і ад расейцаў — старшыня „Рускаго Общества" адв. Крестьянов. Усе яны віталі беларусаў і жадалі зьдзейсьненьня нашага ідэалу, сьведчачы Беларусам сваё прыяцельства.

Хор, пад кіраўніцтвам п. Матвійца, удала выканаў некалькі беларускіх песень, а студэнт Малецкі прадэклямаваў адзін верш, выклікаючы ў прысутных вялікае ўражаньне.

Гэтак вось, коратка гаворачы, адбывалася сьвяткаваньне абвешчаньня незалежнасьці Беларусі ў 12 ўгодкі 25 сакавіка.

Мэтода.

Характэрыстыка выбарных сьпіскаў у Лідзкім вокрузе.

У сувязі з надыходзячымі выбарамі ў Лідзкім вокрузе хочам падаць некальні выпісак, характарызуючых кожны сьпісак. Дык вось!

Сьпісак № 1, гэта польскі сьпісак урадавы, у які ўходзяць абшарнікі і асаднікі. Паслы з гэтага сьпіску, зусім зразумела, працуюць для дабра каронный Польшчы ня дбаючы аб наш край. Гэта яны займаюцца асадніцтвам і каляпізацыяй беларускіх зямель.

Сьпісак № 2, гэта польскі сьпісак, г. зв. сацыялістычны, які выступае ў абароне фабрычных польскіх работнікаў. Наагул, гэты сьпісак не падходзіць для насельніцтва Беларускага краю.

Сьпісак № 3, гэта польскі сьпісак, г. зв. „Вызволеньне", які дбае аб польскім сялянстве з пад Варшавы, а дзеля гэтага імкнецца, каб на беларускіх землях насадзіць як найбольш асаднікаў з каронная Польшчы.

Сьпісак № 10, польскі сьпісак, г. зв. „Строніцтво Хлопске," які так-жа, як усе іншыя партыі дбае аб тым, каб на беларускіх землях насадзіць як найбольш вайсковых і цывільных асаднікаў.

Сьпісак № 25, гэта эндэцкі сьпісак, які так-жа як усе іншыя дбае аб дабро польшчыны, стараючыся зьнішчыць усё тое, што беларускае.

Сьпісак № 41, гэта сьпісак знанага спадара Янкі Станкевіча, які, будучы ў Сойме паслом, заўсёды галасаваў разам з урадоўцамі са сьпіску № 1.

Як відзім з такой характарыстыкі, дык, ні адзін з гэтых сьпіскаў не падходзіць для беларусаў і наагул для насельніцтва Заходняй Беларусі. А дзеля гэтага, за названыя сьпіскі галасаваць ня трэба.

Дзеля таго, каб мець прадстаўнікоў у Сойме, якія запраўды будуць шчырыя абаронцы—насельніцтва Беларускага краю, дык **трэба галасаваць за сьпісак № 18.** Гэта сьпісак Блёку Нацыянальных Меншасьцяў, прадстаўнікі якога дамагаюцца скасаваньня асадніцтва і каляпізацыі наплывовым элемэнтам, дамагаюцца правядзеньня зямельнай рэформы ў такой плошчы, каб тутэйшае сялянства надзяліць зямлёю ў колькасьці працоўнай нормы і бяз выплаты. Апрача таго, дамагаюцца палёгкаў ад падаткаў, а такжа дамагаюцца школы ў роднай мове і наагул, у кожнай справе трымаюцца так, каб было карысна для насельніцтва Зах. Беларусі, якое заўсёды ставіцца на апошні плян польскімі цэнтральнымі дзейнікамі.

Пасьля гэтага ясна, што галасаваць трэба выключна за сьпісак № 18. Зрабіць гэта павінен кожны грамадзянін Лідзкага, Шчучынскага, Валожынскага, Ашмянскага, Вялейскага і Маладэчанскага паветаў.

Да гэтага мы шчыра усіх заклікае: Грамадзяне, галасуйце за сьпісак № 18!

Беларускія справы.

Беларуская турыстыка. Засноўваецца першае беларускае спартова-турыстычнае Т-ва „Гайсак". Ініцыятарам гэтага Т-ва зьяўляецца грам. Казлоўшчык. Ужо апрацаваны статут, які і падаецца ўладам на зацьверджаньне, што вымагаецца істнуючымі дзяржаўнымі законамі.

У сувязі з гэтым ёсьць чуткі, што ў надыходзячы вясновы і летні час, зьбярэцца беларуская турыстычная дружына і ў мэтах адпачынку ад умысловай працы, будзе вандраваць пехатою па землях Заходняй Беларусі, знаёмячыся з яе прыродай і насельніцтвам у розных кутках. На заканчэньне праектуецца па лагернаму ў палатках распалажыцца дзе-небудзь у прыданай для гэтага мясьціны.

Як нас інфармуюць, дык такую мясьціну прадстаўляе спадар Янка Станкевіч у сваім маёнтку, які займае 600 дзесяцін зямлі і возера.

Камунікат Бел. Студэнскага Саюзу. З прычыны нападу на кватэру Бел. Студ. Саюзу, які меў месца вечарам 24 сакавіка г. г. у часе урачыстага паседжаньня ў знак сьвяткаваньня 12 ўгодкаў абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі, Урад Саюзу выдаў камунікат, які прыслана і нам у рэдакцыю. Дзеля таго, што цалком названы камунікат з нястачы месца зьмясьціць ня можам, дык падаем толькі агульныя яго рыскі.

Беларускі Студ. Саюз у названым камунікаце гавора, што беларускае студэнства стоячы на незалежніцкім грунце, заўсёды рэагавала на ўсе спробы ворагаў, якія стараліся зьнішчыць або скрывіць праявы беларускай творчай працы і беларускага адраджэнскага руху.

Пералічыўшы, як прыклад, усе пратэсты беларускага студэнства, далей у камунікаце гаворыцца, што беларускае студэнства нападзіла пратэстацыйнае вета супраць пераследаваньня боларусаў у савецкай Беларусі, адначасна запратэставала супраць дзейнасьці г. зв. „Беларускага пасольскага сял.-работніцкага Клюбу." У адказ на гэта, гаворыцца ў камунікаце, названы Клюб навёў банду камсамольцаў, каторыя напалі на кватэру Бел. Ст. Саюзу, паразьбівалі шыбы ў дзьвярох і вокнах, залілі серкавым квасам, ранілі аднаго студэнта ў руку і г. д.

Апраўданьне б. пас. Сабалеўскага. Гэтымі днямі Віленскі апэляцыйны суд разглядаў справу б. пас. Ю. Сабалеўскага, каторы асуджаны быў на 6 гадоў цяжкага вастрогу. Разглядзеўшы названую справу, апэляцыйны суд выдаў прыгавор, якім апраўдаў гр. Сабалеўскага.

Грам. Сабалеўскі ўжо звольнены з вастрогу, прасядзеўшы там 22 месяцы. Пракурор, гэткім зваротам справы астаўся нездаволены і падае касацыю ў Найвышэйшы Суд з дамаганьнем абвінавачаньня грам. Сабалеўскага.

Водгукі часу.

У Індыі.

— У Калькуце здарылася бойка між індусамі і ангельскай паліцыяй. Забіта 8, а ранена 60 чалавек, 20 чал. арыштавана.

— Гандляры ткацкімі матэрыямі пастанавілі на працягу трох месяцаў не прадаваць тканін ангельскіх фабрык.

— У Бомбеі асуджана на 2—9 месяцаў вастрогу некалькі індускіх нацыянальных дзеячоў. Калі асуджаных вялі з суда ў вастрог, дык у публікі падняліся пратэсты. У рэзультаце — 22 чал. ранена, а 12 арыштавана.

У Кітаі.

Пасьля кароткага зацішша там падніваецца ізноў ваенная завіруха. Генерал Іен-Сі-Шан, таварыш ген. Фэнга, стаў на чале войск распаложаных у паўночнай частцы Кітаю з галоўным местам Пекінам. Ён дамагаецца ад ураду ў Нанкіне перадаючы яму ўлады над Кітаем. Дзеля таго, што нанкінскі ўрад зрабіць гэта ня хоча, дык Іен-Сі-Шан распачынае ваенны паход.

Магчыма, што гэтая апэрацыя Іен-Сі-Шана ня ўдасца, але-ж, як відзім, у Кітаі не ўціхае.

У савецкай Расеі.

У сав. Расеі цяпер у сувязі з адменай прымусовага заганяньня сялянства ў камуны і закрыцьця сьвятыняў, між камуністымі вядуцца спрэчкі. Адна частка трымаецца новай лініі, а другая—жадае і далей прымусова тварыць камуны і гвалтам нішчыць сьвятыні. Перамагаюць першыя на чале са Сталінам, каторы ізноў напісаў стацьцю, якою высьвятляе ўсю справу.

Адышоўшы ад прымусовай арганізацыі камун, адначасна савецкі урад дае камунам розныя палёгкі, каб заахвоціць сялян ісьці ў камуны. Увесь цяжар грамадзкага жыцьця перакладаецца на сялян не ўходзячых у камуну.

Сіла чалавечага розуму.

Італьянскі вучоны Марконі зацікавіў сьвет двумя новымі вынаходамі. Марконі цяпер працуе на сваей электрастанцыі, якая знаходзіцца на караблі „Электра" у Гэнуі.

Першы вынаход Марконі выявіўся ў тым, што ён са сваей станцыі па паветры, ня маючы драцяной лучнасьці з Сыднеем ў Аўстраліі, запаліў там электрычныя лямпачкі. Другі вынаход Марконі гэта тое, што ён пры дапамозе змайстраванага ім апарату, такжа бяз драцянога провада, па паветры, гаворыць як па тэлефоне.

Дзіўнае тут тое, што ад Гэнуі да Сіднея — каля 20 тысяч кілямэтраў.

Чалавечыя справы.

Бадай-што ў-ва ўсіх газэтах, нядаўна зьявіліся статыстычныя дадзеныя аб лічбовых адносінах мужчын да жанчын. Як вынікае з тых дадзеных, дык, колькасьць жанчын перавышае лічбу мужчын, а ад гэтага снуюцца сумныя вынікі: некалькі мільёнаў жанчын ня могуць мець сабе мужоў і павінна праводзіць жыцьцё ў адзіноцтве і самоце.

Такая зьява — не навіна. Яна ведама чалавецтву ўжо даўно. І зразумелая рэч — сярод агульнай масы знаходзіліся такія людзі, каторыя цікавіліся лічбовай няроўнасьцю чалавечых палавін і, як-бы з жаласьці да жанчын, стараліся знайсьці спосаб, каб урэгуляваць гэтую справу. І вось, нарэшце, венская мэдыцынская газэта падала вестку, што доктару Унтэрбэргэру ўдалося знайсьці спосаб, якім бацькі па жаданьмі могуць праізводзіць на сьвет хлопчыка ці дзяўчынку. Тая газэта пісала, што доктар Унтэрбэргэр свае вывады сьцьверджае шмат-лічбовымі досьледамі над жывёламі і 53 досьледамі у людзёй. Шмат — хто, маючы на думцы, адкрыцьцё доктара Унтэрбэргера робіць вывады, што калі адкрыцьцё гэтае аканчальна падцьвердзіцца, дык лічбовая няроўнасьць між мужчынамі і жанчынамі выраўняецца і такім парадкам ня будзе базмужых жанчын, адчуваючых цяжкі лёс адзіноты. Але-ж... знаходзяцца і такія людзі, якія, у сувязі з новым адкрыцьцём іграюць на сумных нотах і ставяць усё чалавецтва пад магчымае зьніштажэне.

Справа ў тым, што — бацькі заўсёды ахватней рады мець сына, чым дачку,—гэтак гавораць тыя людзі, — а калі так, дык з часам можа стацца, што зьнікнуць са сьвету жанчыны, а тагды — настане канец усяму чалавечаму роду на Зямлі. Людзі гэтак разглядаючыя,—яшчэ ня зусім спраўджанае адкрыцьцё,—Унтэрбэргэра, свае прадстаўленьні грунтуюць на тым, што паміма ўнутранага пачуцьця большай прыхільнасьці да сына, бацькі кіруюцца тут і чыста матэрыяльнымі карысьцямі; сына лягчэй прыстроіць чым дачку, з ею вялікая турбота выдаць замуж. Сын можа жаніцца і ў 40 гадоў, а калі і зусім ня жэніцца, дык малая бяда...

А калі дачка станецца старою дзеўкаю, яе жыцьцё сапсаванае... А гэта — няпрыемнасьць і для бацькоў!...

Наагул, чытаючы такія вывады, зьяўляецца, зрэшта даволі ведама і без таго, предстаўленьне, што для бацькоў — дочкі зьяўляюцца большым цяжарам таму, што дзяўчынка ня можа, гэтак спрытна як хлапец, прыспасобіцца да жыцьця і жыць самастойна і самадзейна. А адгэтуль можна зрабіць і гэтакія, такжа ведамыя, вывады, што жанчына сваім фізычным складам слабейшая за мужчыну. Аднакжа статыстычныя падрахункі гавораць зусім іншае. Справа ў тым, што на кожныя 10 дзяўчынак родзіцца 12 хлапцоў, але-ж... хлапцоў больш умірае, так што ў рэзультаце — сярод жывых ёсьць больш жанчын.

Я асабіста не падзяляю такіх вывадаў. Мне здаецца, што калі-б запраўды адкрыцьцё доктара Унтэрбэргэра настолькі ўдасканалілася, што яго можна было-б практычна скарыстаць, дык чалавецтву ад гэтага няма ніякае страхатлівае пагрозы. Проста-на-проста, калі стала-б менш жанчын, дык марка іх значна павысілася-б... Ня было-б страху за тое, што ня ўдасца прыстроіць дачку, а тагды... бацькі зьмянілі-б свой пагляд у тым сэнсе, што не баяліся-б мець дочкі, дый наадварот, нават жадалі-б мець больш дзяўчынак як хлапцоў. Тагды справа прадстаўлялася-б іначай...

Вестка аб адкрыцьці доктара Унтэрбэргэра зьяўляецца цікавай, аднак-жа самое адкрыцьцё, калі яно і спраўдзіцца, менш практычнае, ці праўдзівей будзе калі скажу, менш карыснае ад такой праявы, якая ўжо ёсьць на сьвеце і ахопвае што раз, больш і больш чалавецтва.

Амэрыканскі прафэсар Росс, зрабіў падрахунак, што калі людзі будуць плодзіцца гэтак сама і далей як цяпер, дык за 400 гадоў, лічба чалавецтва гэтак павялічыцца, што людзі будуць стаяць адзін каля аднаго — ня будзе нідзе такога месца каб легчы. Немецкі-ж д-р Фляйшман; такжа зрабіў падрахунак і атрымаў у выніку дадзеныя, якія гавораць за тое, што калі ў Нямеччыне і далей будзе павялічвацца лічба жыхарства такжа як гэта было дагэтуль, дык за 300 гадоў на кожныя два квадратныя мэтры зямлі будзе адзін чалавек. Зразумела, што гэта ня можа зьдзейсьвіцца і ясна, што калі лічба чалавецтва будзе павялічвацца, дык гэта выкліча катастрофу, бо вялізарная лічба людзей ня знойдзе харчоў і іншых рэчаў патрэбных для жыцьця.

Пакуль Росс і Фляйшман рабілі свае падрахункі, дык немец Эрнэст Кан паставіў справу на іншую плошчу. Ён сабраў дадзеныя і даказвае, што стыхійна-катастрафальнаму павялічэньню лічбы чалавецтва прыходзіць канец. Эрнэст Кан даказвае, што, быў час калі бацькі, як сыстэмы, трымаліся трох дзяцей, а цяпер, большасьць бацькоў кіруецца да таго, каб мець толькі двое або і адно дзіця... Ён далей паказвае і такія дадзеныя, з якіх вынікае, што ў Бэрліне цяпер, з кожных 100,—60 жанатых пар зусім ня маюць дзяцей.

Эрнэст Кан гавора, што цяпер яшчэ насельніцтва зямлі павялічваецца, аднакжа безсумліўна цьвердзіць, што ў самым хуткім часе справа стане так, што павялічэньне чалавечай маса стрымаецца, а тагды?,...

Тагды, перш за ўсё, занікне безрабоцьце. Кожны чалавек знойдзе сабе працу і, такім парадкам; здабудзе ўсё патрэбнае для жыцьця. Дый наагул, па думцы, Эрнста Кана, дабрабыт чалавечага жыцьця павысіцца; будзе менш беднасьці і гора, але-ж... на гэта трэба, как людзі абмяжавалі сваю плоднасьць.

Калі папрaвіцца дабрабыт, дык павысіцца век чалавечага жыцьця. І калі цяпер 70 гадовы чалавек мала дзе знойдзецца, дык тагды — гэта будзе агульнае зьявішча.

Наагул, азнаёміўшыся з падрахункамі Эрнэста Кана зьяўляецца прадстаўленьне, што галоўным няшчасьцем чалавецтва ёсьць тое, што людзі вашмат плодзяцца і калі абмяжаваць гэта, дык шчасьце і лепшая доля загляне ў кожную хату.

А. Засуліч.

Навіны.

Скасаваньне выбараў у Сьвянцянскім выбарчым вокрузе. Найвышэйшы Суд 14 г. красавіка выдаў прыгавор у справе выбараў у Сьвянц. выб. вокр., у які ўходзяць паветы: Сьвянцянскі, Браслаўскі, Пастаўскі і Дзісьненскі. Новыя выбары, здаецца, адбудуцца 29 чэрвеня.

У выніку скасаваньня выбараў, утрацілі пасольскія мандаты беларусы: Каруза, Стэповіч і Юхневіч.

Цана грошай. Цана аднаго даляра — 8 зл. 89 гр., 1 фунта штэрлінгаў — 43 зл. 46 гр., 10 прадваенных зал. рубл. — 46 зл., 1 савецкі чырвонец (10 сав. рублёў) — 10 зл. 60 гр.

Канфіската „Шляху Моладзі“. Па загаду Віленскага Гарадзкога Старасты канфіскаваны № 4 „Шляху Моладзі“ за верш Ул. Казлоўшчыка „Устань Беларусь“. Трэба адзначыць, што загад аб канфіскаце зроблены на другі дзень па выхадзе часопісі з друку.

Сьмерць украінскага дзеяча. У Вене ў Аўстрыі памёр выдатны украінскі дзеяч Л. Бачынскій, каторы зьяўляўся старшынёю украінскага сацыял-дэмакратычнага клюбу ў польскім Сойме. Памёр Бачынскі ў Вене таму, што выехаў туды на лекі. Заснаваўся ў Галічыне грамадзкі камітэт, які займецца справаю перавозкі цела нябошчыка на бацькаўшчыну.

Арышты ў Вільні. 16 г. красавіка віленская паліцыя мела вялізарны пасьпех. Справа ў тым, што ў гэты дзень было зроблена некалькі вобыскаў, якія далі пажаданыя вынікі. Забрана 80 тысяч экзэмпляраў друкаванай паперы і 18 чалавек, каторыя адданы судовым уладам і адпраўлены ў вастрог. Весткі ў газэты аб гэтым, папалі без прозьвішчаў, як тых асоб у каторых дакананы вобыскі, так і тых, каторыя арыштаваны. Паведамляецца так-жа, што, быццам, аканчальна і дакумантальна ўдаводнена, што г. зв. „Беларускі сял.-раб. пасольскі Клюб“ знаходзіцца на службе у камуністых. Якія будуць рэзультаты гэтага—яшчэ цяжка прадбачыць.

Юбілей Вітаўта. Прэзыдыум Бел. Нац. К—ту на свэім паседжаньні 2 г. м., выконываючы пастанову агульнага сходу К-ту, выбраў камісію дзеля ўтварэньня Камітэту для сьвяткаваньня 500-лецьця сьмерці Вял. Кн. Вітаўта. Камісія выбрана з 3-х асоб: кс. Адам Станкевіч, сэн. В. Багдановіч і пас. Ф. Ярэміч. Камісіі даручана вясьці перагаворы з Літоўскім Тымч. Камітэтам у справе ўтварэньня супольнага Камітэту для абходу Вітаўтаўскага юбілею.

З жыцьця Польшчы.

Урад палк. Славэка.

Пасьля таго, як марш. Сэнату Шыманскаму і паслу Яну Пілсудскаму не ўдалося ўтварыць новы ўрад, даручана было гэта палк. Славэку. Палк. Славэк за некалькі гадзін прадставіў п. Прэзыдэнту сьпісак міністраў свайго кабінету, які і быў зацьверджаны.

Да новага ураду Сойм ня выказаў сваіх адносін, бо праца спынена да няведамага часу. Аднак-жа, усе пасольскія клюбы за выняткам ББ, так-ці-іначай заявілі аб сваей няпрыхільнасьці да новага ураду.

Старшыня-ж новага ураду палк. Славэк, са свайго боку, так-жа выказаўся ня прыхільна да Сойму, кажучы, што з гэтым Соймам працаваць не магчыма. Адгэтуль снуюцца вывады, што будзе сучасны Сойм распушчаны і адбудуцца новыя выбары; ня ведама толькі калі гэта спраўдзіцца.

Дэманстрацыі.

29 і 30 сакавіка ў Варшаве адбыліся публічныя дэманстрацыі. Газэты, падаючы аб гэтым весткі, пісалі, што дэманстранты варожа выступалі проці ураду пал. Славэка і на‘т марш. Пілсудскага. У некаторых месцах, паліцыя, разганяючы дэманстрантаў мела з імі — бойку.

Дамаганьне новых выбараў.

Польскія цэнтра—левыя партыі выдалі камунікат, у якім высьвятляюць сучаснае палітычнае і гаспадарчае палажэньне ў Польшчы і дамагаюцца новых выбараў.

Аб‘яднаньне „Пяста“ „Вызваленьня“, „Страніцтва Хлопскага“.

Названыя тры палітычныя польскія групы ўтварылі аб‘яднаньне для супольнага дзеяньня.

Яшчэ ўневажненьне выбараў.

Найвышэйшы суд пастанавіў 14 г. красавіка ўняважніў выбары у Ковельскім выбарчым вокрузе на Валыні.

Суд над немцамі ў Быгдошчы.

Польскі суд у Быгдошчы разглядае справу некалькіх сяброў „Нямецкага Саюзу“, якія вінавацяцца ў шкоднай для Польшчы дзейнасьці.

Арышты ў Варшаве.

У Варшаве нядаўна арыштавана 64 чалавекі, западазроных у камуністычнай дзейнасьці. Пасьля гэтага арыштавана яшчэ 40 чалавек за нелегальнае камуністычнае сабраньне.

Акрамя гэтага, арыштавана ў Хшанове 17 асоб западозраных у прыналежнасьці да камуністычнага саюзу моладзі.

Рэдактар С. Сьвістун. Беларуская Друкарня Ім. Фр. Скарыны Вільня, Завальная 6. Выдавец пас. Ф. Ярэміч